

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR del. do SO Mirosław Major

Protokolant p.o. stażysty Anita Dziuba

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 r. w Poznaniu

odwołania **T. R.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 1.12.2014 r., znak: (...) -2014

oraz z dnia 29.01.2015 r., znak: (...) -2014

w sprawie **T. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o ustalenie kapitału początkowego

1) zmienia zaskarżone decyzje z dnia 1.12.2014 r., znak: (...) -2014 oraz z dnia 29.01.2015 r., znak: (...) -2014, i ustala, że kapitał początkowy odwołującego T. R. na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 52 097,43 zł (słownie: pięćdziesiąt dwa tysiące dziewięćdziesiąt siedem i 43/100 złotych), przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na poziomie 40,64 %,

2) oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 grudnia 2014 r., znak: (...) -2014, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. ustalił T. R. kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. Wartość kapitału początkowego wyniosła 44 439,67 zł. Do ustalenia wysokości kapitału Zakład przyjął:

1) podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 259,81 zł (podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 21,28 % ustalonego z lat 1971-1980 przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową – 21,28% x 1220,89 zł = 259,81 zł),

2) okresy składkowe: 11 lat, 8 miesięcy, 28 dni, tj. 140 miesięcy i okresy nieskładkowe: 8 miesięcy, 1 dni tj. 8 miesięcy – po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych,

3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 58,70%,

4) średnie dalsze trwanie życia wyniosło 209 miesięcy,

5) wartość kapitału początkowego obliczono:

$293,01 \text{ zł} \times 58,70\% = 172,00 \text{ zł}$,

$(140 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 259,81 = 39,41 \text{ zł}$,

$(8 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 259,81 = 1,22 \text{ zł}$,

Razem 212,63 zł

$212,63 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 44439,67 \text{ zł}$.

Od powyższej decyzji odwołał się T. R., dołączając kwestionariusz dotyczący okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując w całości argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji i wskazując, że ustalając kapitał początkowy organ rentowy nie uwzględnił okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1.07.1977 r. do 30.09.1991 r., albowiem okres ten nie został wymieniony jako okres składkowy, jak i okres nieskładkowy.

Decyzją z dnia 29 stycznia 2015 r., znak: (...) -2014, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. ponownie ustalił T. R. ponownego kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. Wartość kapitału początkowego wyniosła 48 793,14 zł. Do ustalenia wysokości kapitału Zakład przyjął:

1) podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 395,08 zł (podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 32,36 % ustalonego z lat 1966-1975 przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową – $32,36\% \times 1220,89 \text{ zł} = 395,08 \text{ zł}$),

2) okresy składkowe: 11 lat, 8 miesięcy, 28 dni tj. 140 miesięcy i okresy nieskładkowe: 8 miesięcy, 1 dni tj. 8 miesięcy – po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych,

3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 58,59%,

4) średnie dalsze trwanie życia wyniosło 209 miesięcy,

5) wartość kapitału początkowego obliczono:

$293,01 \text{ zł} \times 58,59\% = 171,67 \text{ zł}$,

$(140 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 395,08 = 59,93 \text{ zł}$,

$(8 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 395,08 = 1,86 \text{ zł}$,

Razem 233,46 zł

$233,46 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 48793,14 \text{ zł}$.

Od powyższej decyzji także odwołał się T. R., nie zgadzając się z jej treścią i podnosząc, że przepracował 27 lat.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując w całości argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sprawa z odwołania T. R. od decyzji z dnia 29.01.2015 r. została zarejestrowana pod sygn. VII U 736/15 i połączona z niniejszą sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W piśmie z dnia 5.04.2015 r. odwołujący podtrzymał odwołanie od decyzji z dnia 1.12.2014 r.

W trakcie rozprawy w dniu 8.10.2015 r. odwołujący wskazał, że kwestionuje wysokość wynagrodzenia przyjętego do obliczenia kapitału początkowego za lata od 15.05.1973 r. do końca 1974 r., podnosząc, że w świadectwie pracy wskazano stawkę godzinową 13 zł plus premia regulaminowa. Nadto domaga się zaliczenia okresu podlegania ubezpieczeniu rolniczemu w KRUS.

W trakcie rozprawy w dniu 22.03.2016 r. odwołujący podał, że domaga się doliczenia do otrzymywanego wynagrodzenia 20% premii oraz okresu nauki w latach 1965-1969 i pracy w rolnictwie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. R. urodził się w dniu (...)

W okresie od 1.08.1965 r. do 22.10.1969 r. był zatrudniony na podstawie umowy o naukę zawodu w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) w G..

Od dnia 15.05.1973 r. do 31.12.1975 r. odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w G. jako galwanizer.

Wynagrodzenie odwołującego z tytułu zatrudnienia w tym zakładzie wynosiło:

- od 15.05.1973 r. do 31.07.1974 r. 11,50 zł za godzinę (zgodnie z kartą obiegową i pismem pracodawcy z dnia 14.05.1973 r.),

- od 1.08.1974 r. do 31.12.1974 r. 13 zł za godzinę (zgodnie z pismem pracodawcy z dnia 16.07.1974 r.).

W świadectwie pracy odwołującego z dnia 5.01.1976 r. odnotowano, że ostatnio otrzymywane wynagrodzenie wynosiło 13 zł za godzinę + premia regulaminowa.

Odwołującemu przysługiwała premia regulaminowa w wysokości do 20% (pismo z dnia 14.05.1973 r.).

Wynagrodzenie za rok 1975 zostało wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego i wyniosło 41 591 zł.

W okresie od 1.07.1977 r. do 30.09.1991 r. odwołujący podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Od 2.08.1995 r. do 31.12.1998 r. odwołujący posiadał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzją z dnia 1 grudnia 2014 r. pozwany organ rentowy ustalił T. R. kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 259,81 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lata kalendarzowych, tj. od 1.01.1971 r. do 31.12.1980 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 21,28%.

Organ rentowy uwzględnił następujące okresy składkowe:

- od 1.08.1965 r. do 22.10.1969 r. – zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) w G.,

- od 23.10.1969 r. do 15.10.1971 r. – służba wojskowa,

- od 2.11.1971 r. do 29.04.1972 r. – zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) w G.,

- od 3.05.1972 r. do 8.07.1972 r. – zatrudnienie w (...) Zakładach (...),

- od 2.12.1972 r. do 29.12.1972 r. – zatrudnienie w (...) Zakładach (...) w G.,

- od 15.05.1973 r. do 31.12.1975 r. – zatrudnienie w Fabryce (...) w G.,

- od 11.02.1992 r. do 10.02.1993 r. – zasiłek dla bezrobotnych,

- od 6.09.1993 r. do 31.12.1993 r., od 1.02.1994 r. do 7.02.1994 r., od 1.03.1994 r. do 1.08.1944 r. – działalność gospodarcza,

tj. 11 lat, 8 miesięcy, 28 dni tj. 140 miesięcy

Organ rentowy uwzględnił również jako okres nieskładkowy okres pobierania zasiłku chorobowego od 1.12.1994 r. do 1.08.1995 r., tj. 8 miesięcy, 1 dni tj. 8 miesięcy – po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych.

Wartość kapitału początkowego wyniosła 44 439,67 zł.

Za okres od 15.05.1973 r. do 31.12.1974 r. organ rentowy przyjął obowiązujące wówczas wynagrodzenie minimalne (za okres od 15.05.1973 r. do 31.12.1973 r. – 7 549 zł, za okres od 1.01.1974 r. do 31.12.1974 r. – 13 000 zł).

Ustalając kapitał początkowy organ rentowy nie uwzględnił okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1.07.1977 r. do 30.09.1991 r. i okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy od 2.08.1995 r. do 31.12.1998 r.

Decyzją z dnia 29 stycznia 2015 r. pozwany organ rentowy ponownie ustalił T. R. kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 395,08 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1966 r. do 31.12.1975 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 32,36%.

Wartość kapitału początkowego wyniosła 48 793,14 zł.

Ustalenia co do przyjętych okresów składkowych i nieskładkowych oraz wysokości przyjętych zarobków zostały niezmienione.

W toku postępowania organ rentowy został zobowiązany do hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego przy przyjęciu:

a) wysokości wynagrodzenia za okres od 15.05.1973 r. do 31.07.1974 r. w wysokości 11,50 zł za godzinę (karta obiegowa zmian oraz pismo pracodawcy z dnia 14.05.1973 r.),

b) wysokości wynagrodzenia za okres od 1.08.1974 r. do 31.12.1974 r. w wysokości 13 zł za godzinę (pismo pracodawcy z dnia 16.07.1974 r.),

c) pracy odwołującego w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w latach 1973-1974 (46 godzin tygodniowo – pismo pracodawcy odwołującego z dnia 14.05.1973 r.).

Na podstawie dokonanego przez pozwanego na żądanie Sądu hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego odwołującego ustalono, że wynagrodzenie za okres od 15.05.1973 r. do 31.12.1973 r. wyniosło 17 089 zł, a za okres od 1.01.1974 r. do 31.12.1974 r. 28 334 zł. Kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. wyniesie 52 097,43 zł.

Do ustalenia wysokości kapitału należy przyjąć:

1) podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 496,17 zł (podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 40,64 % ustalonego z lat 1966-1975 przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową – 40,64% x 1220,89 zł = 496,17 zł),

2) okresy składkowe: 11 lat, 8 miesięcy, 28 dni, tj. 140 miesięcy i okresy nieskładkowe: 8 miesięcy, 1 dni tj. 8 miesięcy – po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych,

3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 58,59%,

4) średnie dalsze trwanie życia wyniosło 209 miesięcy,

5) wartość kapitału początkowego obliczono:

$$293,01 \text{ zł} \times 58,59\% = 171,67 \text{ zł}$$

$$(140 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 496,17 = 75,27 \text{ zł}$$

$$(8 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 496,17 = 2,33 \text{ zł}$$

Razem 249,27 zł

$$249,27 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 52097,43 \text{ zł.}$$

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy (k. 3-7, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 72, 77-79, 97, 115), dokumentów zgromadzonych w aktach (...) -2014 oraz częściowo na podstawie zeznań odwołującego T. R. (k. 93-93v).

Sąd przyjął, że dokumenty (oraz ich kserokopie) stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia są prawdziwe i wiarygodne, nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd częściowo dał wiarę zeznaniom odwołującego. Wiarygodne okazały się one w tej części, w jakiej dotyczyły samego faktu zatrudnienia w Fabryce (...) w G.. W tym zakresie jego zeznania pozostawały w zgodności z treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów. Sam fakt zatrudnienia w tym zakładzie nie był kwestią sporną. W pozostałym zakresie zeznaniom odwołującego Sąd nie nadał przymiotu wiarygodności, w szczególności co do zarobków z tytułu pracy w Fabryce (...), ponieważ zeznania pozostawały w sprzeczności z treścią dokumentów. Odwołujący wskazywał, że przez cały okres zatrudnienia w tym zakładzie uzyskiwał wynagrodzenie w kwocie 13 zł za godzinę. Tymczasem z karty obiegowej i pisma pracodawcy z dnia 14.05.1973 r. wynikało, że początkowo stawka ta wynosiła 11,50 zł za godzinę.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się częściowo zasadne.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015 r. poz. 748 ze zm.) stanowi w art. 173 stanowi, że:

1) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy,

2) kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat,

3) wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Art. 174 tejże ustawy stanowi w ustępie 1, że kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12, a w kolejnych:

2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5) stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (art. 174 ust. 2a cyt. ustawy).

3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

7. Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998r.

8. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r.

Art. 175 ust. 4 stanowi, że ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

W niniejszej sprawie spór dotyczył między innymi uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego wynagrodzenia odwołującego uzyskiwanego przez niego za okres zatrudnienia od 15.05.1973 r. do 1.12.1974 r. w Fabryce (...) w G.. Pozwany przyjął za ten okres obowiązujące wówczas wynagrodzenie minimalne.

Zgodnie z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011r. (Dz.U. z 2011/237/1412) w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Jednak, zgodnie z utrwalonym orzecnictwem, wspomniane ograniczenia dowodowe nie dotyczą postępowania przed sądem. W wyroku z dnia 25.07.1997r. sygn. II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342 Sąd Najwyższy wskazał, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984 r w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń. Z kolei w wyroku z dnia 18 sierpnia 1993 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku (sygn. III Aur 294/93, Przegląd Sądowy 1994/3 poz. 6) uznał, że w postępowaniu przed sądem, także wówczas, gdy przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru świadczeń ubezpieczeniowych, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności. Podobne stanowiska zostały wyrażone także w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4.03.1997r., sygn. III AUa 105/97 oraz w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19.01.1994r., sygn. III AUa 494/93, PS-wkl. 1994/6/18.

Wbrew twierdzeniom organu rentowego możliwe jest uwzględnienie przy ustalaniu kapitału początkowego odwołującego jego zarobków za w/w okres na podstawie godzinowych stawek zaszerogowania odwołującego. Dowody przedłożone przez odwołującego były konkretne, jednoznaczne i pozwalały na odtworzenie jego zarobków.

W wyroku z dnia 14 czerwca 2006 r., sygn. I UK 115/06, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że stawka godzinowa jest elementem podstawowym i wyjściowym przy obliczeniu wynagrodzenia za pracę. Skoro znany jest wymiar czasu pracy ubezpieczonej, potwierdzony świadectwem pracy, możliwe jest obliczenie liczby godzin pracy wynikającej z tego

wymiaru w każdym kolejnym tygodniu, miesiącu i roku w spornym okresie. Z kolei brak prawa do wynagrodzenia wynikać musiałby z przerw w jej świadczeniu, a informacje o tym powinny znajdować się w świadectwie pracy. Brak jakiegokolwiek adnotacji o przerwach w zatrudnieniu (np. urlopach bezpłatnych) wskazywałby na ciągłość zatrudnienia rozumianego jako świadczenie pracy, za którą przysługiwało wynagrodzenie. Ewentualne okresy pobierania zasiłku chorobowego wynikają z przedłożonej legitymacji ubezpieczeniowej, stąd obliczenie wysokości zasiłku, jako pochodnej wynagrodzenia za pracę, wedle zasad wynikających z obowiązujących w spornym okresie przepisów również nie jest niemożliwe. Kwestia braku „angażu” za określony rok, czy lata, nie przekreśla takiej metody, gdyż w obliczeniach uwzględniać przecież należy stawkę godzinową wynikającą z poprzedniego „angażu” aż do momentu „angażu” wprowadzającego stawkę wyższą.

W niniejszej sprawie okolicznością niekwestionowaną było, że odwołujący w spornym okresie był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że nie miał przerw w pracy w postaci, np. urlopów bezpłatnych.

Z karty obiegowej zmian oraz pisma pracodawcy z dnia 14.05.1973 r. wynikało, że odwołującemu przyznano od 15.05.1973 r., tj. od podjęcia zatrudnienia w tym zakładzie, wynagrodzenie w wysokości 11,50 zł za godzinę. Taka stawka była utrzymana do dnia 31.07.1974 r. Można więc w sposób nie budzący wątpliwości ustalić, że w okresie od 15.05.1973 r. do 31.07.1974 r. wynagrodzenie zasadnicze odwołującego wynosiło 11,50 zł za godzinę. Począwszy od 1.08.1974 r. stawka wynagrodzenia zasadniczego wzrosła do 13 zł za godzinę (zgodnie z pismem pracodawcy z 16.07.1974 r.) i została ona utrzymana do ustania zatrudnienia odwołującego w tym zakładzie, ponieważ w świadectwie pracy również wpisano 13 zł jako kwotę wynagrodzenia zasadniczego. Sąd ustalił, że odwołujący otrzymywał miesięcznie wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 13 zł za godzinę w okresie od 1.08.1974 r. do 31.12.1974 r.

Na tej podstawie można było więc określić, że zarobki odwołującego za rok 1973 wyniosły 17 089 zł, a za rok 1974 – 28 334 zł.

Skoro istniały wiarygodne dokumenty wskazujące na rzeczywistą wysokość zarobków, niezasadne i krzywdzące dla odwołującego byłoby przyjęcie, że otrzymywał on tylko wynagrodzenie w wysokości minimalnej.

W oparciu o hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego sporządzone przez pozwanego i uwzględniające w/w wynagrodzenia Sąd ustalił, że kapitał początkowy odwołującego wyniesie na dzień 1.01.1999 r. 52 097 43 zł (przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na poziomie 40,64%). Szczegółowe wyliczenie wartości kapitału zostało przedstawione w stanie faktycznym uzasadnienia i nie wymaga w tym miejscu powtórzenia.

Natomiast żądanie odwołującego dotyczące uwzględnienia premii regulaminowej w wysokości 20% okazało się niezasadne.

Jak już powyżej wskazano w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do postępowania przed organem rentowym. Jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych dowodach. Na takim stanowisku stoi także orzecznictwo.

W wyroku z dnia 9.01.1998 r., sygn. II UKN 440/97, OSNP 1998/22/667, Sąd Najwyższy wskazał, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

To samo można i należy odnieść do ustalenia wysokości wynagrodzenia.

W innym wyroku z 04.07.2007r., sygn. UK 36/07, LEX nr 390123, Sąd Najwyższy podał:

1. W postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego, wywiedzioną z wysokości premii

wypłaconych innym pracownikom. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy.

2. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązuje zasada prawdy formalnej, ponieważ całe postępowanie cywilne jest oparte na zasadzie prawdy materialnej (art. 3 k.p.c.). Jednakże uznanie przez sąd pewnych dowodów za niewiarygodne, niewystarczające lub niemające mocy dowodowej nie oznacza wcale oparcia się na zasadzie prawdy formalnej.

W uzasadnieniu stwierdzono: (...) dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi dysponować pewnymi danymi co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych (...)

(...) społeczne to system zagwarantowanych ustawowo i ściśle związanych z pracą świadczeń. Ustalając podstawę ich wymiaru uwzględnia się wyłącznie prawidłowo i niepodważalnie udokumentowane wysokości dochodów osiągniętych z pracy, nie ma możliwości stosowania domniemania co do wysokości wypłaconego pracownikowi wynagrodzenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 października 2012r., sygn. III AUa 565/12, LEX nr 1223165).

Powyższe rozważania zachowują aktualność także w odniesieniu do ustalania wysokości kapitału początkowego.

W ocenie Sądu materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie nie pozwala na przyjęcie do podstawy wymiaru kapitału początkowego premii, jakie odwołujący miał otrzymywać z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) w G.. Odwołujący twierdził, że była to premia regulaminowa wynosząca 20% wynagrodzenia. Tymczasem z dokumentów w aktach sprawy wynika, że odwołujący był co prawda uprawniony do premii, ale wynosiła ona do 20% wynagrodzenia. Jej wysokość nie była zatem ściśle określona, a obecnie odtworzenie tej wysokości na skutek braku dokumentacji płacowej jest niemożliwe.

Nie było także zasadne domaganie się przez odwołującego doliczenia okresu pracy w rolnictwie oraz pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy. Zgodnie z cytowanym powyżej art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe i okresy nieskładkowe wymienione w przepisach ustawy emerytalnej. Tymczasem żądane przez odwołującego okresy nie są wymienione w ustawie emerytalnej. Nie ma zatem możliwości ich uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego.

Z kolei lata 1965-1969 zostały przez pozwanego uwzględnione.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy - na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. - zmienił obie zaskarżone decyzje i ustalił, że kapitał początkowy odwołującego T. R. na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 52 097,43 zł, przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na poziomie 40,64 % (pkt 1 wyroku).

W pozostałym zakresie, tj. co do uwzględnienia premii, jakie odwołujący miał otrzymywać z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) oraz doliczenia okresu pracy w rolnictwie oraz pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy - na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. i cytowanych powyżej przepisów prawa materialnego - Sąd oddalił odwołania (pkt 2 wyroku).

/-/ M. M.